

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra . . . 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

Felvez. Simonyi-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

A mi egyéni véleményünk.

Budapest, december 13.

(T.) Mikor a francia igazságügyi miniszter Vaillant-t a párisi bombamerénylőt maga elé hívatta s azt kérdezte tőle hogy miért követte el a merényletet, Vaillant egyszerűen azt felelte: *H a s z a t a l a n m o n d a n á m m e g, ö n ü g y s e m é r t e n e m e g e n g e m.*

Ime teljes magyarázata mindazoknak, melyek napjainkban a ki nem hallgatott, tehát megsem értett emberi szekta részéről az őt ki nem hallgató s éppen azért meg sem értő társadalom ellen fogatosítottak, mintegy kényszeríteni akarván a társadalmat ez által: hogy hallgassa meg és érte meg őket. És valóban nem tudom lehetne-e ez ügyben annál okosabbat tenni, mint a szociális-tákat, kiknek az anarkisták csak is végrehajtó közegeik, habár megbizás nélkül, kihallgatni és megérteni.

Nem lehet eléggé csodálkozni amaz eljárás felett, melyet a 19. század végén, a felvilágosodás eme korszakában a társadalom a szociális eszmékkel szemben folytat. Akár csak az ó- és középkor sötét korszakaiban élénk, amikor telfeszítenek egy embert, a ki új hitelveket mert proponálni, avagy máglyára ítélik a reformátorokat, börtönre dobják a tudósokat, kik ellen föllázad az egész társadalom, hogy szemben a katekizmus-sal és bibliával, a földet mozgatni merik, a hat nap alatti teremtés teóriáját perhorreskálják, a csillagokat világtesteknek

hirdetik, a földet gömbölyűnek állítják, Amerikát fölfedezik stb. Mindezek ellen az egyszerre meg nem értett és föl nem fogott eszmék s fölfedezések ellen ugyanazok a tünetek voltak észlelhetők akkor, amely tünetek jelenleg a szociális tanokkal szemben mutatkoznak.

Örjöngés! Agyrém! Bolondság! stb. kifejezések azok, melyek a tanulmányozás komoly munkája helyett a társadalom ajkairól elhangzanak, amint hangzottak az ó- és középkorban a hirtelen meg nem értett és föl nem fogott tárgyakról. — Egyébként mindig ez volt a legkönnyebb munka, tanulmányozás és át gondolás nélkül mondani valami felett ítéletet; a mi éppen olyan büna egy eszme harcossáival szemben, mint azok erőszakoskodása és türelmetlensége a társadalommal szemben. Mert ha az az eszme helyes és a társadalom által elfogadható, elterjed és fölkaroltatik az erőszakoskodás nélkül, sőt az erőszak ellen forradalmat csinál, melyben aztán az erősebb a gyengébbet maga alá teperi.

De árt ez az erőszakoskodás magának az eszmének is, legyen bár az a legistenibb. A békés uton való terjedés igaz hogy lassu de biztos, míg ellenben a forradalmak levertetéseknél vannak kiéve, a mely levertetések az eszmét olykor egy századdal is hátravetik.

Daczára, az anarkisták az ő merényleteikkel elértek annyit, hogy a mint hallatszik Oroszország európai konferenciát proponál, melyben a hatalmak (!)

beszéljék meg a foganatba vehető órend-szabályokat.

Nos hát persze, egy orosz propozíció miről is tudna másról mint a hatalmakról. Mikor egy eszme megítéléséről és elbírálásáról van szó, mikor arról van szó, hogy a fenyegetett társadalom tudja magát tájékoztatni, hogy bizonyos eszméket fölismerjen, azokból az elfogadhatókat elfogadja, az eldobandókat eldobja, szóval a társadalom, ama részével, mely társadalom reformokat óhajt, érintkezésbe lépjen, szót váltson s csak az esetben üzenjen báborut az egyik rész a másiknak, ha a békés kiegyenlítés nem sikerül: a helyett összeülnek a hatalmak, hogy végezzenek, koránt sem a társadalom, hanem a hatalmak érdekében. Így aztán a dolog lehet, hogy egy időre ellesz fojtva, de az eszme nem lesz megoldva, sem kiirtva.

Nem rövid efemer hatalmi tanácskozás kell ide, hanem buvázkodás, az ügynek teljes fölismerése és tárgyalása. Mert hiszen még az sem tudható, ha vajon a társadalom ezen eszmék minden csinja binjával megismerkedik, nem talál e azokban elfogadható, nem talál-e azokban friss vért, mely a társadalom mai petyhüdségét fölvidítsa, új életre támassza. Ennek megítélésére pedig nem a hatalmasok vannak hivatva, hanem a társadalom bölcsői. A hatalmasok érdeke és a társadalom érdeke nem mindig azonos, sőt hogy e téren célhoz vezetni nem fog, bizonyosra vehető.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Bolygó zsidó.

Egy átok üzött rémes szakadatlan,
Míg végre összerogytál szivszakadtan.
Milyen sötét is a te sorsod, — óh
Szegény bolygó zsidó.

Még meg sem értém szomorú regédet,
Már önudatlan könnyem hullá érted.
S úgy elkutattam, mi az a mi bánt
Szeges ostor gyanánt.

Világvégtől világvégig mi kerget?
Hogy nem találsz csak egy testvéri keblet,
Egy csillagot a millió közül
Vezér szövétnekül.

Mért fonnyad el, ha hozzá érsz, a rózsza?
Kigyó miért sziszeg reád alóla?
Dalt sirsz felé, s a viszhang halgatag,
— Vagy éppen rád kaczag!

Szegény hazátlan, vágy hiában éget.
Nincs házeresz, mely enyhet adna néked.
Tied csak a kietlen rengeteg,
— Oh, most már értelek!

Csakugyan átok üldöz téged, átok,
Hordasz szivedben egy kibált világot,

Más csillagokkal egy letűnt eget,
Lejárt eszményeket.

És míg csak annak sűt reád a napja:
Lelked a bolygó üstökös árabja.
S míg vágyaiddal egyre bujdosol:
A czél talán — sehol!

Szabolcska Mihály.

Az új §.

— Vigjáték egy felvonásban, —

Irta: **Krónika író.**

S z e m é l y e k :

Gombos Mátvás, magánzó
Gombos Mátvásné, neje
Eleonora } leányai
Eszmeralda }
szindike }
Tölgyfi Zenedő, költő
Bundás Elek, világgyaluló
Paicsuli Aladár, fodász.

(Polgári kinézésű szoba, egy életes nő pamlagon köt.)

G o m b o s n é . Igazán nagy sor ez a sok leány! Bizony már itt volna az ideje, hogy elvegyék jobban mondva elvigyék őket a házasság boldogító révébe. Eleonora már 25, Eszmeralda 30, Szindike 35 éves. De jaj mit mondok; még a falaknak is vannak füleik, megtalálja még valaki halani; hiába fodroz-

tatom, tanítatom modorra őket, még egy költő is oktatja, még se kapnak utánuk. Hej de örülnek, ha már menyegzőjükön tánczolhatnak el egy lessut öregemmel, de ni éppen itt jön.

G o m b o s : E j n a, d e m e g i z z a d t a m, hallod-e asszony, a sok lótas-futásban. A „kispipá“ ban t lálkoztam a furtangos Lajti komámmal, avval sétálgattam egyet. Jó világ volt bezzeg akkor mikor még együtt beszélgettünk csendes pipafüst mellett jövő terveinkről. Hiszen megélnék most is veled, valahogy lelkem, de ezek a leányok „Papa, egy kalap“ „Papa egy új cipő“ „papa, egy mikádó gallér“ az embert majd a guta üti meg mérgeiben a sok haszontalan költekezés miatt, ej csak tudhatnák rajtuk, ugy is ráérték már a házasságra, nem nagyon félnék. . . .

G o m b o s n é : Éppen ezekre gondoltam én is, bizony sokba kerülnek ezek a piperéskedő, öltözködni szerető leányok. De tudod mit, kéri Lajtitól tanácsot, hátha ő ad valami jó tanácsot.

G o m b o s : Igazad van, meg teszem. Sietek hozzá.

(Pár percz mulva visszajön.)

Igaz a, éppen most jut eszembe, délelőtt beszélgettünk mi már erről. Mondott is akkor valami nagyon jó tanácsot, ördögbe, hogy oly hamar el tudtam felejteni. De ki is próbálom. Itt egy fülke a szobában, ide épea elrejtözhetem. A többit majd meglátjuk.

(Elrejtőzik.)

Itt az egyedüli czé'hoz vezető ut és mód: Méltóztassanak azokhoz a szociális eszmékhez hozzá szólni. Merje a sajtó a szociális eszméket a társadalom előtt feltárni, hadd vitassa azt meg a társadalom maga, de ne az orosz hatalmi propaganda által összehozott hatalmassági delegáció! egy tisztán társadalmi ügyben.

Vannak azok közt a szociális tagok közt a társadalom által elfogadható üdvös eszmék? Hát miért nem fogadhatná el azokat saját jobb voltáért a társadalom? Avagy ha azok az eszmék a társadalomra lézve károsak? senki jobban meg nem értheti a szociálistákkal küzdelmük céltalanságát, mint a társadalom maga. „Mindeneket átnéztünk, áttanulmányoztunk és átgondoltunk, azokból ezeket és ezeket elfogadhatónak találjuk, a többi nem stb.” Ha ezeket mondaná a szociálistáknak és anarchistáknak a társadalom azok tudhatnák, hogy mivel van dolguk és levonhatnák belőlük a konzekvenziákat: Vajjon küzdhetnek e száz milliók ellenszenvével és ellentállásával szemben sikeres harcra? Ámde mit tud most felelni a szociálistáknak a társadalom? Az hogy: örjöntök, bolondultok; kivihetetlent akartok; fel akarjátok forgatni a társadalmi rendet, stb.

Erre pedig a szociálisták azt mondják: Nem igaz, ti gógósok, lenézők vagytok. Azt se tudjátok miről van szó, de mert szegények vagyunk, mert hatalmi befolyásunk nincs, mert semmiféle hatalmi eszközzel nem rendelkezünk, hát nem tartok érdemeseknek arra, hogy meghallgassatok bennünket, hanem elítéltek kihallgatás nélkül. És a társadalomnak ez a fitymáló megvetése, ez okozza a merényletet, ami annyit jelent: szót kérünk!

Olvasóink tapasztalhatták, hogy mi a szabad eszmék harcossai vagyunk. Nemzetiségi kérdésekben, úgy mint minden téren kimerjük mondani a magunk

véleményét, még ha egyedül állunk is és minden téren a humánus eljárásnak vagyunk hirdetői és minden téren az igazságot keresők. Hogy feltaláljuk e vajjon! Az nem tőlünk függ s az nem a mi hibánk, de hogy mindig és mindenben az igazság keresése vezényel: az a mi erényünk. Ezért merünk bátran szembenézni mindenivel.

— Országgyűlés. A képviselőház tegnapi ülésének elején Gromon Dezső államtitkár vi-vott egy kis szóharcot Olay Lajossal. Gromon elegáns harczmodora élénk tetszést keltett a házban. Egy kis katonai vita fejlődött ki ezután, az ujonez megajánlási törvényjavaslat tárgyalásán, melyet Münnich Aurél előadó vezetett be s melyben Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszterenkivüli részt vettek Apponyi Albert gróf, Nagy István, Endrey Gyula, Madarász József s Okolicsányi László. A katonai nevelés kérdése képezte a vita tárgyát, újabb momentum azonban e vitában nem merült fel. A szerzői jog védelme tárgyában Angliával kötött szerződés szövege — melyet Ragályi Lajos referált — arra szolgált alkalmul, hogy a függetlenségi párt közjogi vitát csináljon; Polónyi Géza, Kun Miklós és Madarász József azt vitatták, hogy „osztrák-magyar monarchia” helytelen közjogi kifejezés mire Szilágyi Dezső igazságügyminiszter történelmi tényekkel s egész sereg régi törvényekkel bizonyította be, hogy 1867. óta azt a kifejezést helyesnek és törvényesnek tartották s annak kell tartani ma is. A népfelkelők jelentkezésére vonatkozó törvényjavaslat vitáját Münnich Aurél előadó vezette be s résztvettek abban a honvédelmi miniszter kivüli Bolgár Ferencz és Szederkényi Nándor. Az ülés végén Csáky Albin gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszter válasza Madarász József interpellációjára a magyarul nem tudó lelkészek tárgyában s kijelentette, hogy róluk statisztikát fog készíttetni.

Az olvasóhoz.

Debreczen, december 15.

Az év végének közeledtével, a midőn a „Debreczeni Ellenőr” fennállásának XXI. évfolyamát kezdi meg, ismételten ajánljuk a nagyérdemű közönség pártfogásába. A magyar nemzet fennállásának évezredes ünnepét,

a közeledő uj, XX-ik század felvirradását folyton erősbbödvé, a debreczeni művelt közönség pártfogására mindig méltán obajtjuk megérni s az előttünk álló nagy momentumok lelkesítő hangulatai meg fogja kétszerezni erőnket és buzgalmunkat.

A mint e hó 9 én kiadott programunkban már jeleztük, elég rámutatnunk a lapnak immár **Lusz osztendős** multjára, amely idő alatt a valódi szabadelvűséget s az ezt képviselő, az ország többségét magába foglaló szabadelvű pártot híven szolgálta, mint helyi lap pedig — nevének megfelelő — debreczeni ellenőr, Debreczen közéletének hű szemlélője, visszatükrözője volt.

Igy lesz ez ntul, a midőn jövőre is lankadatlanul küzdeni fogunk a politikában, a szabadelvűség eszméi mellett. Mint helyi lap, közönségünk a debreczeni szabadelvű pártot, de itéletünk kimondásában soha sem fog egyéb vezetni, mint a részrehajlatlanul átértett és retenthetetlenül kimondott igazság. Könnyű is hitet vallanunk: a zászlónkra felirt szabadelvűség minden vonalon így legujabban az **egyházpolitikai reformok terén** győzedelmeskedett, a szabadelvűpártnak kifolyása pedig az a kormány, melynek e diadalmakat köszönhetjük s melynek minden ténye a haza felvirágzását és boldogúsát mozdítja elő.

Lapunk beosztása a régi marad. Változatossárra és érdekességére törekszünk, azonban a **szenczáció-hajhászat és személyeskedések megvetésével** melykre maga lap nyilnterében sem nyujtunk alkalmat. Annál inkább kerüljük ezeket mert valamely lap előkelőségét a hasábjain kimondott itélet mérve és hangja tausítja leginkább, mely mindenben alkalmazkodni fog Debreczen művelt közönségének feifogásához és érületéhez. Journalistai vervevel, biztosan kimondott és nem a kifejezés bizonytalanságára való dadogás a mi szavunk, mely azonban hű tolmácsa kíván lenni e város értelmiségének.

Legelső sorban helyi lap lévén, a fővárosi lapokban övebb és kimerítőbben olvasható országos mozgalmaknak országos- és világeseeményeknek mi csupán rövides vázlatos képét hozhatjuk, hatásukat, borderejüket azonban ezután is kellően méltatni szándékoznak. Mint debreczeni lap különösen utalunk akciónkra **a debreczeni egyetem, a debre-**

(Csenge nek. Gigerliskedő kinézéssel jön Paesuli Aladár a fódász.)

— Ugy látom senki sincs itt. De igen itt jön (gyorsan hadarja) a bájos Szendike kisasszony (Eléje megy, bókol.) Ah bájos kisasszony mily rózsás színben van, mily mosolygós arcz, mily gyönyörű haj, lászik, hogy az parók... Pardon mit is beszéltem. Tessék csak helyet foglalni (leülteti) (Magában) csak már megcsókoltatnám hogy azután esküdhethném a collegáim előtt teljes nyugalommal, hogy egy ur leányt megcsókoltam. De szeretném...

(Fésüléshez lát, e közben láttatva arcán a nagy küzdelmet, e szavakkal: „Történjék bármi” megcsókolja.) (Szendike felsikolt.)

Gombos (előre rohan dühösen hangját egyre fokozva) Uram! Ön elcsábítá leányom ön az ő harminczöt... (szájára üt,) jaj mit is mondtam, térficsókja szüzi ajkait meré érinteni. Ez szégyent hoz reám (hangosabban) Uram! tudja e mit mond az uj § melyet böles államhozásunk csak e napokban alkotott: „Ki egy leányt házassággal biztat, csókol, szöve vele szemben ily jogokat enged meg, köteles eivenni, máskülönbben 5—15 évig terjedhefő fogsággal bünhődik: Itt van nálam, olvashatja (kétségbeesve) nyomorult, vgye el leányom, ha már ilyes mire mert gaz elméjével vetek dni!

Paesuli (ijedten): De kérem... hirtelen örült láz... irgalom, bocsánat.

Gombos (lábával dobban): Meg mondtam!

Paesuli (lemondólag): Legyen!

Gombos: Menjen most szobamba; nőm már bizonyára hazajött adjon neki hírt az eseményről.

(Paesuli bemegy.)

Gombos: No, ez szépen esült. Az adta Lajtija De jó, hogy kieszeite megmutatta e törvényt, evvel rá lehet agganini a sok leányt a sok gavallérra. Ezen a legidősebb leányomon e szerint tudtam... csak a másik kettővel is boldogulhatnék. Hej, milyen diadalmasan gyujtanék a dalra:

(Dudol)

Minek is a szöke énnekem,
Mikor én a barnát szeretem.

De hoszp! Most jön tanitai a poéta. Kihívom.

Eszmeralda! Hé Eszmeralda:

Eszmeralda: Mi tetszik?

Gombos: Az ablaknál láttam, jött a poéta, én ide megyek a fülkébe, szót se róla.

Poéta: (Egy csomó verssel hóra alatt bejön, — ábrádos arcz, nemzetiszínű nyakendő, kávéarnává fakult kézelő, rendetlen haj)

(Szavalva)

Itt van már is kegyed bájos Eszmeralda. Kinek az angyalok közt sincs méltó párja, Mily kecses tartása, mily kedves tekintet, E remek vonások, e beszédes szemek! E szép ajak, tehát kezdjen a beszédre Fennkölt lángelmém kész feszült figyelemre. Eszmeralda: Ah, kedves költő ur,

ha meg nem sérténém, kérném, olvasson fe egy párt, hogy ebből tanuljak, legujabb költeményiből?

Poéta (héve): A legnagyobb örömmel!

Itt van egy csomó, mit menyasszonyomhoz intéztem:

(hévvel, lelkesüléssel.)

Kedves lelkem, szép angyalom
Hozzad írom minden dalom,
Hozzad, akit úgy szeretek,
A kiért oly bensőn égek.
Isten segít, hogy a szépet
Gyönyörömet, életem t
Minél előbb elvehessem
Kezedet hát drága kérem...

(lágyan, olvadékonan.)

Olah Gy. verse.

Ma két hete, tudod édes
Ép itt ültünk szótlanul
Egyszer csak a kis beszédes
Ajkad vidám dalra gyult.

Mit daloltál olyan szépen
Oly érzéssel szüntelen
„Hű párom csak te vagy nekem”
Sírba visz a szerelem.

Gombos (dühvel előront): Micsoda, az ur az én leányomhoz verseket ír, (a poéta szólni akar) így teszi boldogtalanná gyöngéd keblü leányomat, azért fizetem. Igen, ma két hete daloltak, úgy, leányomat kéri, hab, ez türhettelen, elcsábítja leányom, magmételtyezi a verseivel ez ártatlan lelkét...

Poéta: De uram, az én menyasszonyomhoz...

Debrecezen érdekei: éberben szolgáljuk ezentul is; a város és környékének egy oly figyelmremelőt közéleti mozgalma sem in dulhat meg, a m-lyről lapunk hü képet ne nyujtana, vagy azt észrevételeivel ne kísérné.

Ertesüléseinknél (a közgyűlésekre vonatkozó tudósítások, helyi, törvényszéki, közgazdasági és egyéb hírek) alaposra és gyorsaságra törekszünk. A legutolsó váro-i közgyűlésről szóló tudósításunk tanuskolják arról, hogy főszempontunk a pártatanság az ellenvélemény tiszteltetésben tartása Hajdúvármegyé- nek és a Debrecezen telé gravitáló szomszédos vidéknek érdekeit eddig is szívesen istápoltuk.

Jövőre még nagyobb gondot fordítunk arra, hogy Debrecezen és a vidék közötti viszonyt a saját közreműködése által is szorosabbá, ben- öbbé tegyük. Hajdúvármegyének nemcsak a központban történő eseményeit kísérik élénk figyelemmel, hanem lapunk mindig nyitva áll a vármegye városai és községei közügyeinek törekvéseinek tárgylagos ösmertetésére és m- gytatására. A közeli vidék minden községében vannak levelezőink, akik lapunkat minden fontosabb és érdekesebb mozzanatról azonnal értesítik. H. Bős zör meny, Szoboszló, Nánás, Dorog, Hadhá, P. Ladány, Nádudvar, B. Ujváros, Földes Csege, Szováta, két Pércs, Sám- som, Derecske, Nyiregyháza, Érmihályfalva, Székelyhid városokban és községekben megbízható tudósításokról gondoskodunk.

E eredményeink a kilencz tagból álló szerkesztőség összműködésének gyümölcsét képezik.

Szépirodalmi olvasmányainkat ugy a tárca-rovatban, mint a lapok más részeiben ugy válogatjuk össze, hogy azok mulattató és a kellő erkölcsi és szellemi színvonalon mozgó családai olvasmányt képezzenek. Elbeszélések, költemények, csevegé- sek, ugy eredetiek mint fordítottak, „Bosz- niai levelek“ (Alexis tollából) „Fővárosi levelek“ (Diabolustól), eredeti „Amerikai levelek“ (Kömlőssy Miklós tollából) és más érdekesnél érdekesebb közlemények állanak

rendelkezésünkre. Az „Apró-cseprő“ rovat lesz a lap szellemi menüjének G i a r d i n e t t o j a ezentu is, fejtörőül pedig minden szombaton hozzuk a talány-téleket.

Rövid időre befejezést ér most folyó re- gényünk s ekkor érdekfeszítő francia regény közlését kezdjük meg, saját munkatársunk for- dításában.

A szerkesztői postában ezentul is szíve- sen bocsátkozunk eszmecserébe olvasóinkkal s el-el csevegünk a leveleikben hozzánk intézett kérdések felett. Ugyancsak a közönségnek áll rendelkezésére „A közönség köréből“ című rovatunk, melyben közérdekű felszólalásokat közlünk díjtalanul. „Tájékoztató“, benne a kimerítő farsangi naptarra — mindenkit figyelmzett napi teendőire, sőt az időjárás körülményeire is, melyekről a debreczeni g a z d a s á g i t a n i t é z e t észleldéj, na- ponta tudósít.

A politikai és más társadalmi események tréfás képét nyújtja ezentul is a „Papirszele- tek“ című rovatban G a s p a r o n e, valamint a s a i s o n r ó l (bálokról, estélyekről, hangverse- nyekről) is lesznek a lapban megfelelő érte- sülések.

Távirati rovatunk kibővítésére fokozato- san törekszünk, valamint gondot fordítunk ezentul is „Vegyes hírek“, „Törvényszék“ és „Közgazdaság“ című rovatunkra. Ez utóbbi- ban található a következő, nagy fontossággal bíró, pesti ár- és értéktőzsde, melyeket egy tekintélyes budapesti cég révén nyerünk, tőzs- dei árfolyamok, a debreczeni közgazdasági bank részéről közölte és a Budapest-kőbányai sertés- kereskedelmi csarnok tudósításai, más alapos és teljes hitelt érdemlő adat-közleményekkel együtt.

Nem közlünk más vidéki lapok- ból kivágott, tehát nem mindig — elősmert- írók tollából származó, esetleg a helybeli vi- szonyokra alkalmazott pletyka- félleket, a melyeket egy fővárosi lap sem venne fel hasábjaira. Közöljük ellenben e helyett e város notabilitásainak nyilvános alkakor előadott szónoklásait és felolvasásait, lehetőleg nem kivonatban, de egész terjedelmükben, és csak is a „Debrecezen Ellenör“ az a lap, me y a beszédeket és felolvasásokat megszerezve, kötelességének tartja, hogy e vá- ros értelmiségének ez uton is közölönye legyen.

ha mikor javában ábrándozol, egy rekedt zongora billentyűt ütögetné s rémületes rikácsoló hanggal kísérné egy hölgy? O y hangokat ha hallanál, melyek rikácsolásban felülmulnak min- den elképzelhető.

Bundás (fogai vaczognak): Brrr! Irtó- zat! Ez volna a szenvedés. De nem, én ilye nekre vágyom.

Gombos: Nos, nekem van egy leányom, ki ezekre képes.

Bundás: Elveszem, ha az ördögé is.

Gombos: Az enyém! Menj nőmhöz, vidd meg neki a hirt. De nem, kihivom ök-t.

Eszmeralda: Szendike! Euphrosina! Mama örömkönyeket hullat, a költő, a világgyűlölő s a fodrász saanyaru képpel társa- loznak menyasszonyaikkal. A három vén kis- asszony s a boldog szülők arcán örömmosoly tükröződik.)

Gombos (vidámandaloja): Ha sok leány van nyakadon, Könnyen segíts majd magadon. Kádencia van rá meg juss, Kisegit a paragrafus. Éljenek a párok!

Piperére, bolondságra Jár a lányok gondolatja. Hogyha ezt majd nem óhajtod Hívj segélyül paragrafot, Legjobb, legszebb ez a passus! Éljen az új paragrafus! (Függöny.)

Irodalmi és művészeti, további színházi rovatunkban továbbra is fővárosi színvonalon álló kritikát nyújtunk, a mely rovatokat G a s p a r o n e és (L) tollára bíztuk.

Még ezen kívül is sok ki-ebb nagyobb ro- vat illeszkedik bele lapunk keretébe, a melyek- kel a közönség hasábjainkon folyton találkozik. Büszkén mutatunk rá a fumeiek tisztelőre, husvétkor, pünköszt-or, karácsonykor és más ünnepies és fontos alkalmakkor, p. o. gróf Dégenfe'd József e város és megye főispánja jubileumának megünneplése alkalmával kiadott számainkra s számos jelentéktel- nek látszó de szívesen fogadott leleményre, a me- lyek modern zsurnalisztikai munkát képeznek.

Ebben az irányban, ezen a színvonalon és ilv szellemben szerkesztjük lapunkat a jövő 1894. esztendőben is: kérjük Debrecezen nagy- érdemű közönségének eddig is fokozódott, ki- tüntető pártfogá-át!

A „Debrecezen Ellenör“ szerkesztősége.

Előfizetési árak:

Table with 2 columns: Duration (Egy évre, Fél évre, Negyed évre, Egy óra) and Price (10 frt - kr., 5, 2, 1).

Mutatóvány száma k t h i v a n a t r a bárcinek ez év folyamán ingyen küldünk.

„A Debrecezen Ellenör“ kiadó hivatala.

Irodalom — Művészet.

* Jókai művei. E napokban érkezett meg Bécsből gróf Kálnoky Gusztáv külügyminiszter megrendelő leve is két példányra szóló előfizetéssel. A miniszter megbízásából Falke császári és királyi osztályfőnök magyarul írt szép levélben küldötte meg az aláírást. budapesti Belvárosi Takarékpénztárban előfi- zetett H. Szoboszló városa is egy 200 frtos példányra. Szegedről egymagából 21 példányra fizettek elő, a városi hatóság e számban 9 példánnyal szerepel.

* A Kisfaludy-Társaság havi felolvasó- ülésén az első felolvasó Gyulai Pal volt, aki „Lukács Mór élete és művei“ című érdekes tanulmányát mutatta be. A felharsanó tetszés lecsillapulta után Vadnay Károly olvasta fel „A lappangó költő“ című zajos tetszéssel fogadott rajzát, melyben Jókai Mór életéből ír le érdekes epizódot. — Végül Némethy Géza vendégnek két kötetemény került felolvasásra.

* A nemzeti párt lapja A „Debrecezen Híradó“ című hetilap jövő évi január hó 1-je óta a dr. Körösi Kálmán ügyvéd szerkesz- tésében és kiadásában fog megjelenni, kitől több csinos dolgozat jelent már meg a lapok- ban. A „Debrecezen Híradó“ a debreczeni nemzeti párt közlönye lesz, hetenként egyszer jelenik meg s érte a hírlap-óvadéki ö-szeget a párt egyik vezérégyénisége már le is tette.

* A kolozsvári egyetem új tanára. A ki- rály a hivatalos lap szerint Bálint Gábort a kolozsvári tudomány-egyetem njonnan szerve- zett uraltatási összehasonlító nyelvészeti tanszék- re nyilvános rendkívüli tanárá a rendszeresített illemény-ekkel kinevezte.

Színház.

* Hetvenegyedik előadás. Hát cs-kugyan oly rossz ez a mi operette személyzetünk? — Kezdjük erősen kétségbe vonni. Ugylátszik tud- nak itt nagyon jót is produkálni, csak akarnak kell! Erre a meggyőződésre jutottunk tegnap a „S z e g é n y J o n a t h á n“ meghall- gatása után Primadonna és első tenorista nél- küül élvezetessé tudták tenni az estét, habár ily hiányokkal tökéletes előadástól szó sem le- het. T i s z a i Jonathánja a lehető legjobb játékban és énekben egyaránt, T i s z a i n é pedig oly kedves Molly, hogy nem bírtuk sze-

er 15

ását foly- közönség megérni lelkesítő önkét és

munkban ak immár a alatt a se ó, az elvű pár- pedig — ni el- emelője,

őre is gunk vűség közlő- i szá- rimonda- mint a és re t- zság. ra felirt bban az yözdel- a pedig szönhet- virágo-

Változa- onban a edések erében

jük eze- a sá b- ve és ndenben ségének rve-vel, zonyta- y azon- os értel-

fővárosi vasható világ- vázlatos et azon- kozunk. utalunk debre-

son fe költe-

nagyob zonyom-

Micsoda, poéta gyöngéd na két ah, ez helyezi a nyasszo-

meinket levenni róla. Duettjüket a 2-ik felvonásban a legjelkesőbb tetszésnyilvánulások kísérték és a háromszor kellett előadniok Zeinei tekintetben S u g á r Arankát illati a siker oroszlanrésze. Futamai könnyedek, hangvételei biztosak voltak és impozáns kitartó hangja különösen a finalekben érvényesült. S ó l y o m (Van der Bilt) messze elmaradt mögötte, az ő kis készlete nem bírja ezen erős és terjedelmes hangot igénylő parthiet. — Játéka sem felelt meg a követelményeknek. Nem a dugzagdasága folytán kimerített életgyönyörök következtében életunt de a tiszta szerelem által új életkedvre ébresztett küncz amerikaiit, de egy semmitmondó, semmittevő res frátert ábrázolt. Az impressáriót A n d o r f i adta sikerülten sűrű tapok és kihívások közt. Nagy derűtséget keltett L o c s a r e k n é is, mint bostoni feminin ösdiák. A zenekar vigyázott és így jól is működött, az énekkarok is kiegyítően viselték magukat az első két felvonásban, a harmadikban már ingadoztak. Tiszai rendezett és a csoportok és helyetek jók is voltak, de a díszletek ellen kifogásuk van. A monacoi casino egy termét másképp is lehetett volna előállítani valamint a bostoni kikötőt is. Közönség nem volt sok, hiába, elvesztette bizalmát az operette előadásokhoz, a tegnapi este azonban alkalmas volt arra, hogy e bizalmatlanságot eloszlassa. (1.)

* **Strogof Mihály utasítása.** Tiszay igazgató, tekintettel arra hogy a s z o m b a t o u színe kerülő látványosság transparenss díszleteinek világítására nem elég erős villanygép, a mint benünket értesítenek kieszközölte a tűzrendészeti bizottságnál, hogy többféle szín görögtűzet is használhasson, a mi annyival inkább megengedhető volt, mert a budapesti színházak hol szintén igen szigorúak az intézkedések — rendszeren használják gáz és villany mellett a görögtűzet is. A 7 képben, mely F e o f á r t a t á r k h á n táborában játszik, a férfi karszemlélyzet érdekés „T a t á r t á n c z o f t” ad elő, a mi csak emelni forja az előadás érdekességét.

* **Millöcker újdonsága,** az érdekes szövegű és gyönyörű zenéjű „B o s z o r k á n y v á r” már a vidék több helyén is nagy sikerrel adatik-ideje volna már nálunk is bemutatni.

* **A nagyváradi fabódét** Leszkay Andrárs nyerte el. Tegnapi volt a döntő nap, mely a volt debreczeni és jelenleg aradi társulat győzelmével végződött miután ugy Ditrői, mint Tiszai megelőzőleg visszavonták pályázatukat. Ennek oka a vereség biztos kilátása volt, mert Leszkay érdekében nemcsak a központi színészegyesület, de maga Arad város törvényhatósága is emelt szót, amennyiben Fábrián László főispán aláírásával igen lelkes hangon tartó t á t í r t o t intézett a nagyváradi törvényhatósági bizottsághoz az arad-nagyváradi állandó társulat érdekében, Tiszai előre láthatta e vereséget és csak magának tulajdoníthatja azt, mert ha, a mint illetet volna, a színházi bizottságnak bejelentette volna azon szándékát, hogy a nagyváradi színpályát pályázzik, az bizonyára nem engedte volna meg neki.

Helyi hírek.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor, csak esetleg hétfőn később.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő-hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A debreczeni állami időjelző állomás jelentése, 1893. Deczem. 15-én reggeli 7 órákor Hőmérséklet 01.4 C. fok. Légnyomás 767.5 millim. Szélirány: Szélesend. Csapadék regnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 09 fok. Legalacsonyabb hőm. 01 fok.

A m. kir. meteorológiai Intézet időjelzése a debreczeni távirtdahivatalnál deczem. 13-án: borult, eső hűvös, fagypontkörű hőmérséklet.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a (Keresk. Akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Séta-hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órákor. **Deczem. 11.-étől** február 24-ig **dohány-bováltás** Debreczen határában, Hajdu-Dorog-on deczem. 11.-től febr. 27-ig.

Deczem. 16 d. u. 5-kor, Domokos Kálmán, gazd. tanint. tanár felolvasása.

Deczem. 16 d. u. 5 órákor a Guttenberg Pál tanár felolvasása az egyetem ügyében, a városháza nagytanácsstermében.

Deczem. 17. d. e. 10 órákor a városháza nagytermében Guttenberg Pál tanár felolvasása a kéziügyesség oktatása ügyében.

Decz. 17. Értekezlet az egyetem javára rendezendő koncert ügyében, d. u. 3 ó. a városházán.

Deczem. 17. d. e. 10. ó. A debreczeni helyi vasut-társ. közgyűlése.

Deczem. 18. délután 3 órákor az alsó nyírvideki vízlecsapoló társulat közgyűlése a városházán.

Deczem. 19. Az E. M. K. E. választmányi ülése.

Január 10 d. u. 5-kor gazd. tanint. tanár Békésy László felolvasása

Január 15-én jár le a depr. izr. hitközség templom-építési pályázata.

Január 17. d. u. 5-kor Kerpely Kálmán gazd. tanint. tanár felolvasása.

Január 21. d. u. 5 ó. Czajlik István gazd. tanint. tanár felolvasása.

Február 10. d. u. 5-kor Szűcs Mihály gazd. tanint. tanár felolvasása.

Farsangi naptár.

A Fröbel-egylet Tombola-estéje **deczem. 16-án**, a „Margit-fürdő”-ben
Cszimadia társulat táncvigalma **decz. 16-án** a Koronában.

Debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköri estéje a Margit-fürdőben, **deczem. 17.**

Zion-egylet táncestéje **deczem. 30-án**, a Margit-fürdőben.

Istvánmalom munkásainak tánc vigalma **decz. 31-én** a Margit-fürdőben.

Gazdászok táncestéje, **január 20-án**, az „Arany Biká”-ban.

A függetlenségi kör bálja **január 20-án** a „Koroná”-ban.

A Polgári kör bálja **jan. 27-én** a Bikában.

A debreczeni jótékony nőegylet katonabálja **február 3-án.**

— **Ujonnán belépő előfiztőinknek** újévig a mai számtól kezdve ingyen szolgálunk a „Debreczeni Ellenőr”-rel, melynek érdekesebbé tételére s gyors kihordására minden erőnkől törekszünk.

— **Debreczeni egyetem.** Tegnapi irtuk meg, hogy özvegy Hegyi Mihályné urnő, ki a prot. leány nevelésre és az ev. református közalapra már évekkéi ezelőtt tíz-tízezer frtos alapítványt tett, két ezer koronás alapítványával járul a kollégiumnak egyetemné fejlesztéséhez. — A debreczeni kollégium pártfogóinak díszes sorát a hölgyek szép száma is ékesítette már a régibb századokban, és éppen a megmentést és emelést igénylő időkben: Lónyai Anna, Kemény János özvegye, a 17. században, Antal Judit, Káldi Lajos özvegye, Szondi Zsuzanna, Losonczy báró Bánfi Zuzsanna; Tiszai Lászlóné stb. a 18-ik században tündökölnek, mint alapítónők. Üdvözljük a nemes szívi magyar hölgyet a 19-ik században a kollégium magas rangú iskolává fejlesztői közt. A Hegyi Mihályné urnő által, saját kezűleg írott alapító levél méltó arra, hogy a nagy közönség is olvassa; így hangzik:

Főtiszteletű Páspök Ur! Azon magasztos czélra, hogy a debreczeni ref. kollégium egyetemé fejlesztessék, ezennel felajánlok két ezer koronát. Eddig is áldozatokkal tartatott főnn e főiskola, ugyanazon tényezőkkal kell azt most is virázzása tetőpontjára emelni. Lelki örömmel járulok én is a vallásos, tudományos mivelttség újabb és magyar központjának létrehozásához, mely egyszersmind nemzeti és állami életünk ezeréves fenállása emlékt a legdicsebb és legáldásosabb módon fogja megörökíteni. Minden érző hoafi kebel hozza meg áldozatát s akkor a nagy czél meg fog valósulni. Debreczen, 1893. deczem. 14, tisztelettel.

— **Merénylet a vonat ellen.** A magyar királyi államvasutak tiszta főreidi osztáyménkösege tegnap jelentést tett a balmaz-ujvárosi járás főszolgabirájához, Ferenczy Elekhez, hogy e hó 11-én éjjel a Nagy-Major és Óhat-Kőcs állomások között közlekedett 3311. sz. vonat ellen ismeretlen tettesek merényletet kíséreltek meg, a minek elhárítása csakis a Kocsis László 1. sz. pályáőr éberségének köszönhető. E hó 11-én este ugyanis, ismeretlen tettesek az Óhat-Kőcs állomásról egy vas-kerék fogót vittek el, a mit aztán a 28/7 sz. szelvény mellett a sínre helyeztek el és erősítettek meg. Hogyha Kocsis László pályáőr az említett vonalrészt utasításszerűleg, a mondott vonat érkezése előtt be nem járja, a nehéz vasdarab okvetlen a vonat kisiklását és a magas töltésről az árokba zuhanását idézte volna elő, emberáldozatot provokálva és óriási kárt okozva az államnak. A gyanu két emberre irányul, a kik akkor éjjel mentek Óhatról a Nagy-Majorba. A jelentés végül megjegyzi, hogy annyival inkább szükség van a sürgős, legerélyesebb nyomozásra, mert a sínre már azóta is többször raktak nagy köveket. A főszolgabiró már megtette a szükséges lépéseket, hogy e súlyos büntetésre méltó kihágásoknak mielőbb eleje vétessék és a merénylet tettesei mihamarabb kézrekerüljenek.

— **A debreczeni helyi vasut hálózat fejlesztése.** Volt már szó lapunkban arról a nagyszabásu tervezetről, mely a helyi vasut igazgatóságát, különösen pedig az új üzemvezetőt, Laber Mihályt foglalkoztatja a debreczeni közúti vasutak forgalmának növelése és új vonalak építése tárgyában. E tervezetnek megvalósításához az első lépést a hatvani vonal felújítására tett intézkedések képezik. Miután a két közúti vasut társaság egyesülése immár jogérvényesen megtörtént, az igazgatóság kérényt adott ma be ugy a városi tanácshoz, mint a kereskedelemügyi miniszterhez a következők engedélyezése iránt: hogy 1) a piacz-és hatvanutcai vonalak a Bikászállóddal előt összekapcsolassanak, — 2. Hatvan utczában sűrűbb vonatforgalom beállítása véget kiterő építessék; 3. a yásártéri állomás előtti kiterő kibővítettessék; 4. a vonal végpontján a lóvásártér előtt szintén kiterő létesítettessék; 4. a hatvanutcai vonalon a lóerő mellett személy és teher szállításoknál gőzerő is alkalmaztassék és végül a város engedje át az új kiterőkhöz szükséges fölterületet. — E kérések között egy sincs olyan, a melynek teljesítése akadályokba ütköznék: így rövid idő múlva a hatvan utcai vonalon jelentékeny forgalom emelkedés várható.

— **Jókedvű adakozók.** „A jókedvű adakozót szereti az Isten” — mondja a szentírás az pedig már csakugyan jókedvű adakozás lehet, a melyet egy helybeli sörcsarnok törzsvendégei, az u. n. Zóna-társaság gyakorol. Az összerakott és egymásra rótt bírságpénzekből ugyanis s.ép összeg folyt már be, a melyet a dr. Wolafka Nádor v. püspök tiszteletbeli elnöksége alatt működő társaság árvák felruházására fordít. E napokban választmányi ülés tartatván, elhatározták hogy karácsony előtt, deczem. 21-én, a társaság tagjainak vallásáránya szerint 9 katolikus, 6 református és 4 izraelita gyermek fog megajándékozotni.

— **Presbiteri közgyűlés.** Az ev. ref. presbiterium tegnap d. u. Kiss Áron püspök és Simonffy Imre főgondnok elnöklété alatt közgyűlést tartott. A közgyűlésen id. Bányai István új presbiter a hivatali esküt letette. — Bácsi László volt számvevő kegydíját a presbiterium folyósítot a Szikszai Szabó László jelen-

tést tett a Tóth Sámuel és Kerékgyártó Sándor által ezelőtt használt lakások megvizsgálása tárgyában. A két régi ház helyére tervezett parochiális és bérház építését e jelentés folytán ismét megsürgette a presbiterium az építés ügyében alakított bizottságnál. — A közgyűlés az iskolaszék javaslatára elrendelte, hogy ezután a szabadság ünnepe: **március 15. dike** az egyház összes iskoláiban megünnepeltessék az által, hogy ezen a napon a tanítók a gyermekek értelmi fejlettségéhez mért alkalmi beszédeket tartsanak a tanítások egész nap szüneteljenek. Az ösztöndíjosztó bizottság jelentést tett az ösztöndíjak kiosztásáról. A Papp József-féle hagyatéki ügyet jelentéssel végett bizottságnak adták ki. Számos kisebb jelentőségű tárgy elintézése után az ülés este 7 órakor véget ért.

— **Guttenberg Pál** felolvasásai. Dr. Guttenberg Pál a budapesti egyetemi minta gimnázium tanára szombaton és vasárnap két felolvasást tart a városháza nagytermében. Mindkét alkalommal nagy fontossága, a debreczeni közvéleményt erősen foglalkoztató témákról elmékedik a világlátott sokat tapasztalt tudós tanár. Szombaton d. u. 6 órakor az egyetemi kérdéssel kapcsolatban a skandináv és német egyetemi rendszereket ösmerteti; vasárnap délelőtt pedig a kézi ügyességi oktatás hazájában. Svéd országban szerzett tapasztalatai alapján tart felolvasást a kézi ügyesség iskolai oktatásáról. Felolvasásokra külön meg hívó t nem bocsátanak ki; mindenki szívesen látogatott; a rendezőség lapunk útján hívja meg a felolvasások meghallgatására az összes érdeklődő közönséget.

— **Tűz.** Tűz volt tegnap délután 1/2 6 órakor a Kismester utca 1113. sz. a. levő Gyarmathy István mézszáros tulajdonát képező udvaron. Az udvar hátsó részében levő istállóban a padlása szénával volt megrakva, amely ismeretlen okból meggyuladt. A tűz körülből úgy keletkezhetett, hogy valaki a háziak közül szénáért ment föl a padlásra s gyufát ejtett el, mely aztán lángra lobbant a könnyen gyújtható anyagot. A gyorsan kivonult tűzoltóság hamar elejét vette a további szerencsétlenségnek. A kár jelentéktelen.

— **Szász Károly a debreczeni egyetemért.** Szász Károly dunamelléki ev. ref. püspök és nagyevű költő tegnap érkezett iratában jelelti az itteni püspöki hivatalnak, hogy a debreczeni egyetem javára hozzá **4191 korona** és 8 fillért kitevő összeget egyik budapesti pénzintézetben helyezte el kamatozás végett.

— **Halálozás.** Haselmayer István, a debreczeni vasuti vendéglő bérlelője s köztisztviselőben állott polgár mára virradó éjjel elhunyt. A család a gyászestéről a következő jelentést adja ki:

A legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a legjobb férj, a szerető jó édesapa, após és rokon, néhai **Haselmayer István**nak folyó hó 15-én reggel 1 órakor, életének 49-ik, legboldogabb házasságának 23-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 16-án délután 4 1/2 órakor a m. kir. államvasút indóházától a róm. kath. egyház szertartása szerint fognak az anyaföldnek átadni, az engesztelő szent-mise folyó hó 18-án reggel 9 órakor fog az ezek urának bemutatni. Mely végtisztességtételre a megboldogultnak rokonait, barátait és ösmerőseit bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1893. december 15-én. Özv. Haselmayer Istvánné sz. Fehér Erzsébet, gyermekei: Béla nejével Gál Rózával, Ilona, Ida, Gyula és István, az elhunytak testvérei; Haselmayer Leopold, Haselmayer Franciska özv. Schwarz J. né és számos rokonok nevében is.

— **Dalestéiy.** A debreczeni dalestéiy tagjai tegnap este sikerült dalestéiyt tartottak a Margit-fürdőben. A megjelent szép számú közönség tetszéssel fogadta a Mácsai Sándor karmester vezetés alatt precíz előadott dalokat és műsor mindenik szánát megújráztatta. — A jelen volt hölgyek névsorát itt közöljük: Unger Gusztávné, Rottler Béáné, Szabó An-

taln, Koszorus Kálmáné, Szajcz Sándorné, Lechner Károlyné, Szép Gyuláné, Patay György-Pávay Gyuláné, Vetéssy Béláné, Veres Lászlóné Kovács Elekeé, Mácsai Sándorné, Gönczy Endréné, Boros Lajosné, Cziffer Nándorné, Fazekas Gézáné, Hódy Béláné, Szép Juliska, Tamás Juliska, Tamás Etelka, Mácsai Ida, Nagy Ida, Orbán Etelka, Szaitz Anna, Steinakker Viola, Lépes Jolán, Kovács Szerén, Szilágyi Mariska, Bauer Amália, Buzás Etelka, Mézszáros Irma, Faragó Emma, Péter Olga, Komjáthy Piroška, K. Orbán Matild, K. Orbán Erzsike, Gönczy nővérek, Krón Antónia, Korabel Anna, Boldizsár Jolán, Várhelyi nővérek, Erdős Matild, Albert Eszti, Faragó Margit, Jeney Róza, Székely Vilma, Botler Ilona, Szabó nővérek, Nagy Eszti, Mórincz Róza, Benyács Emília, Szép Erzsike. Az énekszámok előadása után Rácz Károly zenéje mellett folyt a tánc reggeli 2 óráig.

— **Hymen.** Illmann József kereskedő Világosról a hó 9-én este 1/2 9 órakor esküdt öök hűségét a Szent-Anna-utcai róm. kath. templomban Iványi Irén kisasszonynak. Özv. Iványi Károlyné bájós és szép leánynak. Az esketési szertartást dr. Wolafka Nándor v. püspök végezte.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** dr. Szabó Béla ügyvédet Szolnok székhelyi, Budapest Gyula ügyvédet Debreczen székhelyi az ügyvédek névjegyzékébe felvette.

— **Mikor lesz új uniformis?** Régióta beszélnek már arról, hogy egészen új egyenruhát kap a hadsereg és ujabban szó volt már arról is hogy a változás legközelebb várható. Az alábbi hírből azonban az következik, hogy az egyenruha változtatásának kérdése még nagyon is akadémikus kérdés. Reichenbergből, a híres csehországi posztógyáros városból jelentik: Az itteni kereskedelmi kamara ez év folyamán arra a híre, hogy a hadsereget új egyenruhával fogják ellátni, beadványt intézett az osztrák kereskedelmi miniszterhez, melyben erre az esetre a tekintetbe jövő összes iparosok figyelembe vételét kéri. A miniszter erre a beadványra azt válaszolta, hogy a hadügyminiszter őt arról értesítette, hogy ez idő szerint még nem tudja, mikor fog az iránt határozni vajjon mikor és milyen mértékben fog a hadsereg ruházatában változtatásokat tenni.

Káromkodások lexikona. Bizonyos tekintetben nem mely debreczeni köröket is érdekelni fog, hogy egy bécsi könyvkiadó cég érdekes irodalmi újdonsággal készül megjelenni a karácsonyi könyvvásárló közönséget. Az összes német káromkodásokat összeakarja gyűjteni, hogy egy lexikonban kiadja. A könyv már a karácsonyi ünnepekre meg fog jelenni. Azt hisszük, hogy a szokásos ajándékok közt nem ez lesz az, amely az ige újjászületésnek ünnepén az emelkedett hangulatot elősegíti. Annál inkább ajánlható azoknak, akik postamesteri, vasuti hivatalnokai és egyéb udvariaságukról híres pályákra készülnek. Katonák sem fogják megvetni a könyvet, bár bakáink véleménye szerint jó katonának ilyen lexikonra nincs szüksége. Arról még nem nyertünk hírt, hogy gondoskodtak-e a mű — magyar nyelvű kiadásáról!

Törvényszéki csarnok.

— **Felfüggesztett ügyvéd.** Goldammer magyarosított néven Gerő Albert volt debreczeni, ez időszerint élesdi ügyvédet a debreczeni ügyvédi kamara az 1874. 34. t. cz. 68. sz. a) és b) pontjaiban jelzett fegyelmi vétségben vétésnek mondotta ki és ezért az ügyvédség gyakorlásától 6 (hat) havi által felfüggesztésre ítélte. Ezen fegyelmi büntetés elítelt ügyvéd nevében jogerőre emelkedés után a névjegyzékbe bevettetni s foganatosítás végett a nagyváradi ügyvédi kamarához megküldetni rendeltetett. — **Panaszlott ügyvéd,** szándékos emberölés büntetvével vádolt Szilágyi Mihály elleni bűnyügyben az 1890-iki aug. 22 re kitűzött tárgyaláson mint hivatalból kirendelt védő meg nem jelent, miáltal a végtárgyalás megtartását lehetetlenné tette s e mellett az állami kincstárnak kárt is okozott, mert a végtárgyalás elhalasztása miatt felmerült költségek rajta bevezetők nem voltak. Ezt az ítéletet Gerő a

kuriáig appellálta, ott jóváhagyták. Perujtással élt s ekkor a kamara újra kiszabta a hat hónapi silentiumot. S a kuria újra helyben hagyta az ítéletet, mely a napokban a hivatalos lapban is megjelenik.

* **Berde Mózes hagyatéka.** A budapesti törvényszék vádtanácsa ismét a Berde Mózes hagyatéka miatt folyó bűnpörrel foglalkozott. A védelem ugyanis megappellálta a vizsgálóbírónak azt a végzését, melylyel Berde Bélát és öt tarsát, megszüntetésével az előzetes letartóztatásnak, rendes vizsgálati fogságba helyezni rendelte. A törvényszék vádtanácsa azonban melyben Erdőgh András bíró volt a referens, megerősítette a vizsgálóbíró határozatát.

* **Védjegyhamisítás.** A „Szegedi Híradó“ f. hó 8-iki számában ismertetett Neidlinger contra Liptai E. főt védjegyhamisítási bűnpörben f. hó 9-én délelőtt hirdette ki a szegedi kir. törvényszék az ítéletet. E szerint Liptai Emilt, Déri Elét és Goldmann Ignácot vétésnek mondotta ki a védjegyhamisítás vétségében és ezért Liptai Emilt, a btk. 91 §-a alkalmazása mellett, behajthatlanság esetén 50 napi fogságra átváltoztatandó 500 frt. Déri Edét és Goldmann Ignácot, a btk. 92. §-a alkalmazásával 10—10 napi fogságra átváltoztatandó 100—100 frt. pénzbüntetésre ítélte. Kötel-sek egyetemeg 1000 frt háztartási összeget a panaszos Neidlinger özégnek 15 nap és végrehajtásterhe alatt megfizetni. Az ítélet jogerőre emelkedése esetén vádlottak költségén a „Szegedi Híradó“ és a „Pester Lloyd“ című napilapokban fog egész terjedelmében közzétetni az ítélet egy példánya pedig a m. kir. kereskedelmi miniszteriummal közöltetik. Az ítélet indokolásában kifejti, hogy terbeltek ellen beigazoltatott a végtárgyalás folyamán a végtárgyalás folyamán a vádbeli cselekmény, a miért is marasztalandók voltak. Az ítélet ellen a kir. ügyész vádoltak terhére, a védők felmentés céljából, dr. Pollák Lajos ügyvéd a kártérítési összeg feljebb emelése céljából felebezték.

Amerikai humor.

Angol eredeti után közli: **Komlóssy Miklós.**

(Folyt. és vége.)

— Az „Angol Királynő“ben, Budapestén két napig szálláson levő ur, kéri a számláját. „55 frt.“ — mondja a szobapinczér.

„55 frt? Nem tévedett? Nézzen utána, az én zsebemben több pénz van, mint 55 frt!“

— **Vendég a pinczérhez:** „Mi az ördög, hát a zsebkendőjével törli a tányérokot?“

Pinczér: „Sebaj, jövő héten úgy is a mosásba adom.“

— „Hogy van a nagybátyád barátom?“

„Bizony nagyon rosszul, három orvos is jár hozzá.“

„Ez már embertelenség, három egy ellen.“

— „Készen van az arczképem?“

Festő: „Még nem egészen, de holnap készen lesz.“

— „Mi az ördög, már egy hónapja dolgozik rajta?“

„Hát mennyi van készen?“

„A nevem már a vásznon van.“

— **Nő beteg férjéhez:** „Az orvos azt mondja, hogy erőre van szükséged és cognacot rendelt.“

Férj: „No ez pompás ide velem!“

Nő: „Fél kevés kanállal minden ebéd után.“

— **Nevelőből férjhez ment asszonyka a henteshez:** „Eze ött hét héttel vettem itt három sonkát, s igen izletesek voltak, van még a ből?“

Hentes: „Igeis a meynyi csak tetszik!“

— **De bizonyos hogy ugyanazon sertés sonkája?“**

„Mindenesetre.“

„No úgy adjon még hármat!“

Apró-cseprő.

* **Öt percze.** A nagybácsi vizitbe jön. Senki sücs otthon, csak a kis Gyuszi.
— Hát te egyedül vagy itthon?
— Igen bácsi!
— Anyád hol van?
— Két órával ezelőtt átsza'adt öt percze a szomszédékhoz!

* **A nőtlen.** Birike kisasszony a mamájával sétál. Alfréd ur elbalad mellettük és köszön.
— Brr, — mondja Birike, — beh csunya egy ember ez!
— Jegyezd meg magadnak leányom, — szól erre a mama, — hogy a nőtlen ember sose csunya!

*
Bár mindenki nyomába érne a bosszu,
Ki a törvény s jog szentségét megveti.

Sophokles („Elektra“).

*
Igen erős vágyak igen nagy erőt szülnek.

André Chenier.

—
Csak az asszonyok bírnak azzal a képességgel, hogy kifejezzenek mindent, a nélkül, hogy szólanának.

V. Cherbuliez.

* **Gyermekbetegségek felismerése.** Az anyának is, nemcsak az orvosnak, elkerülhetetlenül szükséges a gyermekbetegségek tüneteit felismerni.

Midőn az alábbiakat közöljük, a szó szoros értelmében tekintettel voltunk a gondos, szerető édes anyára, akinek, különösen a vidéken, sok esetben orvos nem áll azonnal rendelkezésére.

Az anya tartsa a következőket szem előtt:

1. Az orczák vérbősége, túlvörössége lobot vagy lázat jelent.

2. Az arc, a fülek rövid ideig tartó vérbősége, a pupilla rendellenes volta, a leesett fekvő szemhéjjak agybántalmat jelentenek.

4. Sűrű gennyes váladéknak jelenléte s szemhéjak közt, az erőállapot hanyatlását jelenti.

3. Könnyes hiánya 4 hónapos és idősebb gyermek keknél végzetessé válható betegség gyanuját kelti.

5. Átható sírás komoly agy- vagy gerinceghegyi zavart jelez.

6. A szemöldök összehúzása s egyidejűleg a fejnek és szemeknek elfordítása a világosságtól, a fejbajnak az oka.

7. Ha a gyermek kezét feje felé tartja, vagy fejét anyjának, vagy dajkájának keblén igyekszik tartani, fejlázbán szenvedhet.

8. Ha a gyermek ujjait szájához viszi azonkívül izgatott, valószínű, hogy valami rendellenesség van a gégében.

9. Ha orrát vakarja, csipkedi, belférgék bántják, vagy valami más bébaja van.

10. Ha fejét állandóan forgatja egyik oldalról a másikra, a lélegzéstől lehet valami akadály; gyenge, panaszos hang zavart jelent a belső szervekben.

11. Lassu, időnkint félibeszakadt lélekzés sóhajok kíséretében, agybántalom jelenlétét gyaníttatja.

12. Ha a légzés felületes és gyorsított, valami lobos bántalma van a légcsőben.

13. Erős, csengő köhögés, hamis kruppot, gyaníttat.

14. Rekedt, tompa köhögés — igazi krupnak a jele. Ha a köhögés tiszta, a gyermek gégebajos, ha elnyomott és fájdalmas, akkor tüdőlobja van.

(B—y.)

Közgazdaság.

* **A hajdu dorogi m. kir. dohány-beváltó hivatal** e hó 11-én nyitotta meg a beváltást. A megnyitáson, mint levelezünk írja Beckert felügyelő is jelen volt. Az osztályozás ellen a termelőknek különösen a kapaleveleknél, semmi panaszuk nem volt. Czéh tisztartó, ki Garter

ner helyére Kis Várdáról lépett Dorogra oda irányozta törekvését, hogy a kincstár érdekei csorbítása nélkül lehetőleg a termelők finomabb anyag előállítására irányozott törekvése és lehetőleg tekintetbe véssék.

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. decz. 14-én.)

Allamadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	116.40	116.70
„ vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	124.25	125.25
„ koronajárdék 4%	—	—	94.—	94.50
„ regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	100.—	100.75
Osztrák aranyjárdék 4%	—	—	118.25	118.75
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	—	97.—	97.75
Tisza-szegedi 4 1/2%-os nyereségy-sorsjegy	—	—	141.50	142.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	418.50	419.—
Osztrák hitelrészvény	—	—	343.80	344.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	113.—	113.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	—	—	128.50	129.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	—	—	115.—	116.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	—	12.50	13.—
Osztrák „ „ „	—	—	19.—	19.50
Olasz „ „ „	—	—	13.—	13.50
Bazilika sorsjegy	—	—	9.25	9.75
Jó-sziv „	—	—	3.20	3.50

Pénz nemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.80	5.93
20 frankos arany	—	—	12.25	12.30
20 márkás arany	—	—	9.94	9.98
Sovereignes	—	—	12.45	12.80

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 9. szünet. IV. Kis bérlet 9. szünet.

Szombaton, december 16-án:

paratlan bérletben:

STROGJFF MIHALY utazása Moszkvától Irkuczkig.

Nagy látványosság 10 képben. Verne Gyula regénye után írta: Csepregi. (Rendező: Andorffi Péter)

SZEMÉLYEK:

A czár	Sándor Emil
Kisófi tábornok	Palóczi Pál
Rendőrminiszter	Némethi J.
Strogoff Mihály testőr	Csikó László
Zsolivé, (franciai)	Tapolezai
Blant, angol) hírlapírók	Krémer
Ogaroff Iván, szökevény orosz tiszt	Péchy Kálmán
Nadia, Fedor száműzött leánya	Cserni Berta
Máta, Strogoff anyja	Lubrinicz Julia
Szangaria, cigány nő	Horváth Paula
Nagyherceg	Ferenczi J.
Voronzoff, kormányzó	Palóczi
Rendőrönök	Ardai Attila
1-ső)	Bende Ödön
2-ik) had-segéd	Vank István
Ordonáncz tiszt	Fekete
Egy száműzött	Rózsa
Orosz paraszt	Zajongi
Tatár tiszt	Fekete
1-ső)	Nádasi
2-ik) köcsis	Peterdi
Rendőr káplár	Sólyom Lajos
Postamester Omszkban	Némethi J.
1-ső)	Fekete
2-ik) tatár tiszt	Bende
Telegrafos Kolivánban	Andorffi
Vasilli, szolgálja	Rózsahegyi K.
Teofar, tatár khán	Hevesi Gábor
Dr. Fedor száműzött	Püspöki Imre
Kongó, tatár katona	Rózsahegyi
Ulema	Vank I.
Kormányos a tutajon	Némethi J.
Hivatalnok	Takács Jolán
Rendőr	Nagy
Kereskedő	Hubai
1-ső) katona	Rózsa
2-ik)	Halmi
1-ső)	P. Jenő V.
2-ik)	Panyiczki
3-ik)	Csikiné
4-ik)	Hevessiné
Zirzó, cigány nő	Takácsné
Rabnő	Füsti R.
Medve	***

Orosz tisztek, parasztok, vásárosok, utasok, rendőrök, cigányok, foglyok, tatár főurak, tisztek, katonák, papok, rabnők, orosz harcosok, menekülők stb.

A KÉPEK CZIMEI:

1. Az orosz czár bálján. 2. A misni-novgoródi országos vásár. 3. Találkozás a tehér medvével

az Ural hegységben. 4. Strogoff találkozása anyjával és menekülése Omszktól. 5. A légből röptett táviró hivatal és a tatárok élet-halál harca. 6. A bosszu-somjas áruló sátorában. 7. A tatár khán táborában Strogoffot megvakítják. 8. Az áruló meggyilkolja szeretőjét az irkuczi hercegi palotában. 9. Utazás tutajon az égő folyón és menekülés a jégtáblák között. Vándorképek. 10. Az ostromlott város rém napjai, az áruló halála, s a boldogság kezdete.

A díszleteket festette **Lehmann Mór** és restaurálta **Hellvig Albrecht** színházi festő. **id. Püspöky Imre** és **Szepessy Andor** színházi ruhatárnokok felügyelete mellett készültek. A gépezeteket vezeti **Boránd György** főgépész. Az összeomló díszleteket és berendezéseket készítették **Kun András** és **Szőllőssy Albert**.

A 7-ik képben előforduló „TATÁR-TÁNCZ“-ot előadják a férfi karszemélyzet tagjai.

Helyérek: Földszinti és I. emeleti páholy 4 frt 50 kr. Usaládi páholy 6 frt. II. em. páholy 3 frt. I. r. támlásszék az első négy sorban 1 frt 20 kr. II. r. támlásszék V—X. sorig 1 frt. III. r. támlásszék XI—XIV. sorig 80 kr. Emeleti zártzék a két első sorban 60 kr. a többi sorokban 50 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Tanuló és Katona jegy a földszintre 30 kr. Karzat 20 kr. Vasár- és ünnepnapokon 30 kr.

Szerkesztői posta.

„**Daphnis és Chloe**.” A humoreszk közlése nagyon humoreszkirozott dolog lenne tőlünk, mert attól tartunk, hogy a névtelen beküldő létező alakokat szerepeltet s tényleges családi ügyeket akar pellengérré állítani. Apaga satanas!

Gledicia. Ugyan ne tréfáljon! Készséggel elismerjük és hogy a rossz akarat vádjától menekülünk, ki is jelentjük, hogy a kitűnő tollból eredő dolgozatot csakugyan — vastag vonal választja el a többi közleménytől.

X. Y. Z. A dícséretet mellőztük. Bizony már a régi jó Baróti Szabó Dávid is megmondotta, hogy „mértőket megáll, méltatlanokat kimagasztal.”

V-ik osztálybeli diák. Kérdezze meg e tárgyban a tanár urat. Az ikes ígékről azt tartjuk, hogy néhol erőltetett szabály alkalmazása, néhol azonban a jó hangzás is megköveteli. Van-e Önnek nyelvérzéke? Ezt kövesse.

B. K. („A szép varróleány”) Ez sem a mi hangunk. Verslábai különben is úgy döcögnek, mintha ön verselés közben taligán ülne. Rimelése a gixeres primadonnákra emlékeztet.

Kiadó és lapfuttató:

„**Usokoni**” nyomda és kiadó r.-t.

Felolós szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Kardos Lászlónál

KOSSUTH UTCZA.

Női kézi munkák

és pedig a legszebb és legújabb

ó német lyukas szegélyes

minden nagyságu

TÁLCZA KENDŐK,

ASZTAL FÜTŐK,

KREDENCZ TERITŐK,

asztalka és varrógép takarók,

láncz és keresztöltéssel,

egész színválaszték jó mosatu

HIMZŐ-SELYEMBŐL,

és PAMUTBŐL.

Legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékul
Schönberger Vilmos
 Debreczen, a városháza alatt
 készíttetett ariana ajánlja
 férfi, női és gyermek cipő nagy raktárát
 (egys. intén)
 fin, gyermek és férfi eszímák, kalapok, norinbergi és tajték pipa raktá-
 rát. Bőröndök, kesztyűk, nyakkendők és vízmentes posztó halna eszímák.
 Berlini és igen finom nagy posztó kendők,
 vászon, kavász terlek és függönyök nagy választékban.
 Lepedővászon ezeltől 1-10 fnt mtrjé, most csak 45kr.

Csak akkor való
 háromszögű palack az itt
 aggal (vörös és fekete ny
 papíron) van elzárva.

Eddig fölülmulthatatlan!
 Maager Vilmos-féle
 valódi, tisztított
MAJOLAJ
 (törvényesen védett kiállításban)
Maager Vilmostól
BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgált-
 tott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekek-
 nek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama
 es teknől, melyeknél az orvos az egész testi szer-
 vezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test
 sulyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint
 általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy
 üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban
 Bécsben III/3. ker., Heumarkt 3. valamint az osztr.
 magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.
 DEBRECZENBEN: Mihálovits István dr. Rothschnek
 Emil, Tóth Béla gyógyszerész uraknál és Riekl József
 Zelmos, Geréby Fülöp kereskedésében. Főraktár és fő-
 elárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére: MAAGER
 VILMOS Bécs. III/3., Heumarkt 3.
 Utánzások törvény útján üldöztetnek.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsém a t. ez. közönségnek, a Debreczenben Piac-
 utca 2083. szám alatt újonnan épült saját házámban berendezett főlk

bútor gyári raktáramat

becs-es figyelmébe ajánlani.
 Máramaros-szigeti bútorgyáram még az 1875-ik évben alapított, ez idő
 óta a legjobb sikerrel működve, jó ízlés, szép és szolid munkáért 1882. évben I. osz-
 tályu díszoklevelet nyert, az 1885. évi országos általános kiállításon nagy bronz
 éremmel, az 1888. évben Pécsen nagy arany éremmel s 1891. évben Temesváron
 szintén nagy éremmel lett kiüntetve.

Gyáram minden tekintetben a legcélszerűbb újításokkal lévén berendezve
 az épület Portal és bútortipar terén a legmesszebb menő igényeknek is könnyűszer-
 rel megfelelhettek, már annál inkább is, mert tudvalevőleg Máramarosmegyében, a holt
 gyáram fenn áll, található a legjobb fa az országban, a mi szintén jelentékenyent
 hozzájárul, hogy jó és olcsó munkát készíthessenek.

Gyári raktáramban nagyválasztékban van készletben mindennemű lakberen-
 dezés, magánházak, szállodák és egyéb intézetek számára, a legcélszerűbb bútordara-
 baktól kezdve a legfinomabb művészeti kivitelű asztalos, kárpitos, esztergályos és
 fadaragó iparczikkig a legkülönbözőbb stýlben.

Ugy szintén dús választékban találhatók nálam bútorszövetek, tükrök, vas-
 bútorok, továbbá bel- és külföldi bútor díszítési tárgyak.

Üzletemben szakavatott, sok éven át kipróbált munkások állván rendelke-
 zésemre, mindenkor oly helyzetben vagyok, hogy a reám ruházandó megbízásokat
 olesón, pontosan, szolid kivitelben és jótállás mellett eszközölhetem. Esetleg csoma-
 golásokat olesó árért pontosan teljesítek.

Vállalkozom üzletkörömbe vágó javítások eszközzésére olesó ár számítás
 mellett, ugy szintén mindennemű épület asztalosmunkákra is.

Midőn díszesen berendezett bútor raktáram szives megtekintésére a n. é.
 közönséget kérem, maradok szives jóindulatu támogatását kérve

kiváló tisztelettel

SCHWARCZ VILMOS.

Uti plüsch takarók és
Lópokróczok
 legjutányosabb árban kaphatók
 Szent-Királyi Tivadar
 műipar áru üzletében.

„Nincs többé fejfájás.”

Dr. Götz
MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyoldalu, ideges
 heumaszerű, sőt gyomorból szá-
 mazó fejfájás ellen a legjobb si-
 rrelrel használtatott, mit több
 szerre menő köszönet-nyilvánítás
 bizonyít.

Utolsó időben a
MADRIDI UDVAR

és **Baross Gáborné** ő ezellenti-
 ája feltűnő eredményei használta
 1 doboz ára használati utasítással
 2 fnt, 1 kis próba-doboz haszná-
 lati utasítással 1 fnt.

Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy-
 Kristóf”-hoz címzett gyógyszerárában Bpápesten
 továbbá Török Józsefnél, király u. 12. Debreczen-
 ben Dr. Rothschnek Emil — Tamássy Béla, Balázs
 Odón és Tóth Béla gyógyszerész uraknál is kapható.

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek